

4. Підпала Т.В. Оцінка ефективності спорідненого розведення молочної худоби // Таврійський науковий вісник. В. 23, Херсон.: Айлант. – 2002. С. 40-46.

УДК 636.2.636.084.1

ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ЖИВЛЕННЯ МОЛОДНЯКУ ПОЛІСЬКОЇ М'ЯСНОЇ ХУДОБИ

М.Г.ПОВОЗНІКОВ – к.с.-г.н., доцент, Подільська державна аграрно-технічна академія, м.Кам'янець-Подільський

Забезпечення населення м'ясом є однією з актуальних і важко вирішуваних проблем, розв'язання якої неможливе без докорінних змін у системі виробництва яловичини, яка в загальному обсязі виробництва м'яса України традиційно займає високу питому вагу (понад 50%). Донедавна її одержували за рахунок вирощування на м'ясо надремонтного молодняку та відгодівлі дорослої худоби молочних і комбінованих порід [1, 2]. Тому протягом останніх років триває робота зі створення та становлення галузі м'ясного скотарства, вирішальною умовою створення стад якої є організація міцної кормової бази, що забезпечувала б необхідний рівень і повноцінність годівлі всіх статевих-вікових груп тварин.

Мало вивченими є питання нормування енергії, поживних та біологічно активних речовин для різних статевих-вікових груп м'ясної худоби, що не дає максимально тваринам проявити свій генетичний потенціал. Дослідження, висвітлені у статті, направлені на пошук оптимальних рівнів обмінної енергії в раціонах молодняку новоствореної вітчизняної поліської м'ясної породи великої рогатої худоби.

Матеріал та методика досліджень. Метою досліджень було встановлення оптимальних рівнів енергетичного живлення молодняку великої рогатої худоби поліської м'ясної породи. Дослід проводили протягом 1999-2000 рр. в умовах ТОВ "Агрофірма ім. Мічуріна" Хмельницького району Вінницької області, для чого сформували три аналогічні групи тварин по 10 бугайців та 10 теличок у кожній (перша група – контроль) [3]. У дослідний період тваринам другої та третьої груп збільшували кількість обмінної енергії в раціонах порівняно з нормами ВАСГНІЛ [4] на 15 і 20% відповідно, за рахунок підвищення питомої ваги концентрованих кормів за енергетичною поживністю. Утримували піддослідних тварин взимку в групових клітках по 10 голів, а влітку – на пасовищі та вигульних майданчиках. Годівля проводилася в розрахунку на одержання середньодобового приросту 900-1000 г.

Поряд із продуктивними якостями тварин розраховували витрати корму на одиницю приросту живої маси та провели економічну оцін-

ку одержаних результатів, виходячи із заданих кормів, розрахунковим шляхом.

Результати досліджень та їх обговорення. При підвищенні концентрації енергії в раціонах молодняку дослідних груп вміст поживних речовин та співвідношення між ними знаходилися в межах норми.

Основними показниками, які характеризують продуктивність та ріст молодих тварин, є їх жива маса та прирости. За період дослідження неоднакова перетравність поживних речовин та засвоєння енергії кормів в організмі піддослідних тварин зумовили різну їх продуктивність (табл. 1).

Таблиця 1 – Динаміка продуктивності піддослідних тварин (М ± m)

Показники	Групи					
	I	II	III	I	II	III
	Бугайці			Телички		
Жива маса на початок дослідного періоду, кг	225,7±3,2	227,8±3,8	228,0±3,7	216,4±3,5	215,5±3,0	216,3±1,7
Жива маса в кінці зимового періоду, кг	342,1±3,4	360,5±4,6**	365,6±3,8**	326,3±4,5	341,3±3,3**	344,8±2,0**
Середньодобовий приріст, г	756±12,9	862±11,1**	894±6,7**	714±9,52	817±14,8**	835±8,0**
Жива маса в кінці літнього періоду, кг	436,6±3,1	469,5±4,8**	478,8±3,4**	415,7±4,7	444,5±3,4**	449,6±1,9**
Середньодобовий приріст, г	775±11,2	893±12,6**	928±11,2**	733±8,0	846±13,9**	859±8,3**
За дослід						
Одержано приросту, кг	210,9±2,2	241,7±2,6**	250,8±1,3**	199,3±1,9	229,0±3,5**	233,3±1,7**
Середньодобовий приріст, г	764±7,9	876±9,3**	909±4,8**	722±6,7	830±12,7**	845±6,2**
Відносний приріст, %	63,69	69,32	70,97	63,06	69,39	70,07

Примітка: * - P>0,95, ** - P>0,99.

За зимовий період дослідів від бугайців першої групи одержали по 756 г середньодобових приростів, а від аналогів другої – на 14,0, третьої – на 18,3% більше (P>0,95), що виразилося у підвищенні живої маси в кінці періоду 5,4 та 6,9% відповідно. У літній період, з підвищенням рівня енергетичного живлення середньодобові прирости бугайців збільшилися на 15,2 у другій групі та на 19,7% – у третій (P>0,95) порівняно з першою групою при підвищенні їх у останніх на 2,5% порівняно з зимовим періодом. В результаті, за дослід бугайці другої групи мали на 14,7, а третьої – на 19,0% вищі середньодобові прирости порівняно з контролем, а відносний приріст у тварин першої групи був на рівні 63,69% при підвищенні останнього у тварин

другої групи на 5,63, третьої – на 7,28%.

Збільшення вмісту обмінної енергії в раціонах теличок у зимовий період характеризувалося підвищенням середньодобових приростів у другій групі – на 14,4, у третій – 16,9% порівняно з контрольною групою ($P>0,95$), середньодобові прирости якої складала 714 г. Такий рівень продуктивності зберігся і у літній період. Жива маса тварин дослідних груп в кінці досліду перевищувала контроль на 7,5 та 9,7% відповідно. За дослід відносний приріст теличок контрольної групи знаходився на рівні 63,06%, а їх ровесниць дослідних груп відповідно на 6,33 та 7,02% вищим.

Підвищення рівня продуктивності найкраще видно у бугайців третьої групи, з підвищенням енергії раціону на 20% порівняно з теличками відповідної групи. При підвищенні енергії на 15% збільшення приростів живої маси відбувалося майже на одному рівні як у теличок, так і у бугайців.

Аналізуючи витрати корму на виробництво приросту живої маси піддослідних тварин, слід відмітити, що при збільшенні вмісту обмінної енергії в раціонах зростали витрати обмінної енергії та перетравного протеїну в абсолютному обчисленні (табл. 2).

Таблиця 2 – Витрати корму молодняком на приріст живої маси, на 1 голову

Показник	Групи					
	I	II	III	I	II	III
	Бугайці			Телички		
Одержано приросту живої маси, кг	210,9	241,7	250,8	199,3	229,0	233,3
Затрачено обмінної енергії всього, ГДж	23,6	27,1	28,2	23,3	26,8	27,8
- в т.ч. на 1 кг приросту, МДж	112,1	112,2	112,3	117,1	116,9	119,2
Затрачено перетравного протеїну всього, кг	197,1	223,4	230,7	195,3	221,6	228,5
- в т.ч. на 1 кг приросту, г	934	924	920	979	967	979

Так, бугайцями контрольної групи витрачено 23,6 ГДж обмінної енергії за дослідний період, а аналогами дослідних – на 14,6 та 19,5% більше, але а розрахунку на 1 кг приросту живої маси різниці між групами не виявлено. Що стосується витрат перетравного протеїну, слід зазначити, що бугайці другої групи на 1,1, а третьої – на 1,5% менше витрачали відносно контролю.

У групах теличок спостерігалася аналогічна картина.

Економічний аналіз одержаних результатів показав, що собівартість приросту живої маси однієї голови молодняку зросла у дослідних групах на 13,4 та 18,0% відповідно порівняно з контролем (табл.3).

Таблиця 3 – Економічна ефективність підвищення рівня енергетичного живлення тварин, у середньому на 1 голову

Показник	Групи		
	I	II	III
Одержано приросту живої маси, кг	205,1	235,4	242,1
Собівартість приросту, грн.	881,93	999,77	1040,93
– в т.ч. вартість раціонів, %	100,00	117,79	124,00
Собівартість 1 кг приросту, грн.	4,30	4,25	4,30
Додаткові затрати, грн.		117,85	159,01
Вартість реалізованого приросту, грн.	949,61	1089,90	1120,92
Одержано прибутку всього, грн.	67,69	90,13	79,99
– в т.ч. на 1 кг приросту, грн.	0,33	0,38	0,33
Одержано додаткового прибутку, грн.		22,44	12,30
Рівень рентабельності, %	7,67	9,02	7,68

Слід відмітити, що при підвищенні рівня енергетичного живлення тварин на 15% відносно існуючих норм собівартість 1 кг приросту знизилася на 1,2% при однаковій з контролем у тварин, яким підвищували вміст обмінної енергії в раціонах на 20%.

У результаті, найбільше прибутку одержано від реалізації однієї голови молодняку другої групи (1089,9 грн.) проти 949,61 грн. у контролю при рівні рентабельності 9,02%. Рівень рентабельності у третій групі знаходився на рівні контролю.

Висновок. Рівень енергетичного живлення у нормах, рекомендованих ВАСГНІЛ у 1985 році, занижений на 15-20%, оскільки при його підвищенні тварини відповідають більшими на 15-19% середньодобовими приростами та меншими витратами корму, а звідси – і меншою собівартістю одиниці приросту живої маси. Перспективою досліджень є встановлення оптимальних рівнів енергії та поживних речовин у раціонах молодняку худоби м'ясних порід із метою одержання максимальної продуктивності м'ясного скотарства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Національна програма розвитку галузі спеціалізованого м'ясного скотарства України на 1996-2005 рр. / М.В.Зубець, В.П.Буркат, Г.Т.Шкурин та ін. – Київ, 1996. – 106 с.
2. Пабат В., Вінничук Д. Перспективи розвитку галузі спеціалізованого м'ясного скотарства України // Тваринництво України.-1998.-№3.-С.2-3..
3. Овсянников А.И. Основы опытного дела в животноводстве. – М.: Колос, 1976. – 304 с.
4. Нормы и рационы кормления сельскохозяйственных животных / А.П.Калашников, Н.И.Клейменов, В.Н.Баканов и др. – М.: Агропромиздат, 1985. – 332 с.